

## Informatie voor de raad

<b>Onderwerp</b>	-	Verslag Leerplicht schooljaar 2019-2020
<b>Portefeuillehouder</b>	-	J.W. Uitslag (wethouder)
<b>Eenheid</b>	-	Maatschappelijke Ondersteuning
<b>Contactpersoon</b>	-	Rik Bolhuis
<b>Contactgegevens</b>	-	r.bolhuis@dalfsen.nl
<b>Openbaarheid</b>	-	Openbaar

**Behandeld in collegevergadering van**  
**Behandeling in raadsvergadering van**

9 februari 2021  
29 maart 2021

---

### **Kernboodschap:**

Het college van B&W stelt u voor kennis te nemen van:  
Verslag Leerplicht schooljaar 2019-2020

### **Toelichting:**

Op grond van de Leerplichtwet brengt het College jaarlijks verslag uit aan de gemeenteraad over de uitvoering van de Leerplichtwet.

Het schooljaar 2019-2020 was een bijzonder jaar in verband met de Corona-crisis en de sluiting van de scholen voor primair en voortgezet onderwijs. Scholen moesten daarom allerlei maatregelen nemen voor de organisatie van het onderwijs.

### **Communicatie:**

Het leerplichtverslag wordt aan de scholen in onze gemeente toegestuurd.

### **Vervolg**

Uitvoering van de Leerplichtwet en de RMC-taken (Regionaal Meld- en Coördinatie voortijdig schoolverlaten) wordt vervolgd.

### **Bijlagen:**

1. Verslag Leerplicht schooljaar 2019-2020

---

Burgemeester en wethouders van de gemeente Dalfsen,

de burgemeester  
drs. E. van Lente

de adjunct-gemeentesecretaris  
H.J. van der Woude



Onderwijs biedt kinderen en jongeren de kans hun eigen mogelijkheden en talenten te ontdekken, te ontplooien en te gebruiken. Een succesvolle schooltijd draagt dan ook bij aan optimale kansen op meedoen in de maatschappij.

Om deze kansen te beschermen kent Nederland een Leerplichtwet. De gemeente heeft de taak toezicht te houden op deze wet. De gemeente streeft er naar dat kinderen gezond opgroeien, hun schoolloopbaan goed doorlopen en deze afsluiten met een startkwalificatie: een diploma op minimaal HAVO-, VWO- of MBO 2-niveau.

## 1. Onze doelgroep

De gemeente is verantwoordelijk voor al haar leer- en kwalificatieplichtige inwoners. De leerplicht geldt voor kinderen van 5 tot 16 jaar. Daarna geldt nog een kwalificatieplicht voor jongeren. Dit tot het moment dat ze een startkwalificatie behalen of 18 jaar worden. De ouder zorgt ervoor dat zijn of haar kind op een school staat ingeschreven en deze geregeld bezoekt. Vanaf 12 jaar zijn jongeren zelf medeverantwoordelijk voor hun schoolbezoek.

Schooljaar	17-18	18-19	19-20
Niet leerplichtig (0-4)	1518	1494	1500
Leerplichtig (5 -15)	3817	3764	3709
Kwalificatieplichtig (16-17)	823	833	826
Bovenleerplichtig (18-23)	1668	1700	1810
<b>Totaal</b>	<b>7826</b>	<b>7809</b>	<b>7845</b>

Tabel 1: aantal 0 tot 23 jarigen in Dalfsen.

Het verzuim en (dreigend) voortijdig schooluitval van jongeren tot 18 jaar wordt actief opgepakt door de leerplichtconsulenten van Dalfsen. Aansluitend worden alle jongeren tot 23 jaar die (dreigen) voortijdig de school te verlaten geregistreerd en begeleid door een consulent van het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt (RMC). Het RMC helpt bij het vinden van een opleiding, een leerwerktraject en/of een passende baan. De gemeente Zwolle is contactgemeente voor de RMC regio IJssel-Vecht en voert deze taak voor onze gemeente uit.

## 2. Rol van de afdeling Leerplicht

De kern van onze gemeentelijke leerplichttaak ligt in het voorkomen van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. de begrippen preventie, zorg en helder handhaven staan hierbij centraal. Dalfsen kent momenteel twee leerplichtambtenaren met een opsporingsbevoegdheid (BOA).

Het afgelopen schooljaar was een bijzonder jaar vanwege de coronapandemie en de maatregelen om verdere verspreiding te voorkomen. In

deze bijzondere periode van (gedeeltelijk) onderwijs op afstand zijn leerplichtambtenaren, via een aangenomen motie, opgeroepen niet te handhaven. Dit past prima bij de rol van de leerplichtambtenaar. Die is gericht op bescherming van het recht op onderwijs. Contact met ouders en leerlingen staat centraal. Zorg staat altijd voorop, en niet alleen in deze tijd van de crisis. Binnen een integrale aanpak en/of samen met haar ketenpartners zijn de leerplichtambtenaren actief bezig een oplossing te vinden voor problemen die de schoolloopbaan van een jongere in gevaar brengt. Zij nemen deel aan verscheidene netwerkorganisaties. Dit op het terrein van onderwijs, jeugdgezondheidszorg en justitie. Ook is er een afstemming en nauwe samenwerking met de gemeenten en scholen in de regio IJssel-Vecht.

Gewerkt wordt volgens de methodische aanpak schoolverzuim (MAS). De MAS beschrijft in een stappenplan vier routes bij meldingen van ongeoorloofd verzuim: vrijwillige jeugdhulp, HALT-straf, dwang in civielrechtelijk of dwang in strafrechtelijk kader. Bij verzuim met achterliggende problematiek staat de inzet van jeugdhulp voorop. De leerplichtconsulent speelt in deze aanpak een schakelrol. De aanpak gaat uit van vroegtijdige signalering. In de vervolgaanpak geldt het motto "licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is". Binnen de aanpak wordt ook bij een deel van de jongeren de educatiemeter afgenomen. Zo wordt een goed beeld geschetst van de persoonlijke omstandigheden, loopbaaninteresses, talenten en (leer-)doelen van een jongere. De uitkomsten worden vaak door ketenpartners gebruikt in het begeleidingstraject van jongeren en jongvolwassenen.

De leerplichtambtenaren hebben in het schooljaar 2019-2020 186 werkprocessen aangemaakt. In de twee voorafgaande schooljaren resp. 212 en 261. De werkprocessen zijn onderverdeeld in: verzuim, zorg, doorstroomacties en vrijstelling van geregeld schoolbezoek of de inschrijvingsplicht. Eerder droeg de komst van de AVG bij aan een daling van het aantal meldingen. In het afgelopen schooljaar ontvingen we minder meldingen als gevolg van het coronavirus, in het verlengde de sluiting van de scholen en een aangenomen motie niet te handhaven. Dit voor de periode vanaf halverwege maart tot aan de zomervakantie 2020.

### 3. Schoolverzuim

Grofweg zijn er twee soorten schoolverzuim. Als een leerling met een geldige reden, zoals ziekte, wegblijft van school spreken we van **geoorloofd verzuim**. Dit type verzuim is niet strafbaar maar kan wel zorgwekkend zijn. Bij scholen, de GGD en leerplicht is hiervoor aandacht onder de noemer "Ziekte als Signaal". Daarnaast kennen we **ongeoorloofd schoolverzuim**. Dit verzuim kan variëren van het niet ingeschreven staan bij een onderwijsinstelling (absoluut verzuim) tot spijbelgedrag. Vaak wordt spijbelgedrag getypeerd als signaalverzuim omdat het soms een uiting is van achterliggende problematiek gelegen in het kind, het eigen systeem of schoolse factoren. Tot slot kennen we nog luxe verzuim. Dit is het zonder toestemming opnemen van vrije dagen buiten de schoolvakanties om.

#### 3.1 Schoolverzuim en zorg

De basis voor een uniforme aanpak van schoolverzuim en voortijdig schooluitval is gelegen in een regionale samenwerking (niveau 1). Deze samenwerking is gewaarborgd in een overeenkomst en eveneens een uitvoeringsmemo regio IJssel-Vecht. In samenwerking met de scholen voor voortgezet- en beroepsonderwijs in onze regio is een regionaal verzuimprotocol 18- en 18+, een thuiszittersprotocol opgesteld.

Schoolverzuim	16-17	17-18	18-19	19-20
Signaal verzuim	131	146	92	88
Luxe verzuim	4	6	14	6
Absoluut verzuim	45	24	39	24
Zorg	32	33	34	31
<b>Totaal</b>	<b>210</b>	<b>209</b>	<b>177</b>	<b>149</b>

Tabel 2: aantal werkprocessen "schoolverzuim".

In totaal ontving de gemeente Dalfsen 149 meldingen schoolverzuim (inclusief zorg). Het gaat hier in totaal om 130 leer- en kwalificatieplichten. Scholen voor zowel voortgezet als beroepsonderwijs namen opnieuw de meeste meldingen voor hun rekening. Onder de kwalificatieplichtigen (16-18 jaar) speelde in verhouding het meeste verzuim. In het verslagjaar kenden 85% van de cliënten een Nederlandse nationaliteit (voorlaatste jaar 90%) en ruim 6% een Poolse-/ Bulgaarse nationaliteit. Overige nationaliteiten zijn divers. Het gaat hier veelal om statushouders.

Een verdeling van het aantal zorg- en verzuimprocessen naar de verschillende kernen ziet er als volgt uit:

- Dalfsen 52% (voorgaand verslagjaar 44%)
- Nieuwleusen 30% (voorgaand verslagjaar 33%)
- Lemelerveld 18% (voorgaand verslagjaar 23%)

Dalfsen scoort (in positieve zin) onder de landelijke norm relatief verzuim. Dalfsen kende in 2019 13 relatief verzuimers per 1.000 leerlingen, landelijk 26 (bron: DUO).

#### 3.2 Oorzaak en aanpak schoolverzuim

In de aanpak van schoolverzuim gaan handhaving en zorg hand in hand. Een jongere met spijbelgedrag wordt bekeken

in zijn totaliteit. Elke jongere is anders en heeft zijn eigen specifieke situatie. Dat vraagt van leerplicht om maatwerk. Er is sprake van een oplossingsgerichte benadering. Verschillende maatregelen worden genomen of voorzieningen aangereikt om het verzuim te stoppen.

#### Zorg en signaalverzuim

Bij zorg en signaalverzuim lag de zwaarte van de oorzaak bij de volgende factoren: kind (22%), systeem (10%), multi-problematiek (11%), schoolgebonden (12%), motivatie/spijbelen (25%) en ziekte (10%). Tot slot is 10% van het verzuim veroorzaakt door omstandigheden als gevolg van de coronapandemie.

De werkprocessen zorg en signaalverzuim zijn merendeel afgedaan met een waarschuwing, aanvullende afspraken en/of een integrale aanpak jeugdhulp. Eén keer is het schoolverzuim gemeld bij bureau HALT. De jongere ontving een leerstraf met aandacht voor motivatie en houding. In drie casussen volgde een strafrechtelijke reactie. In deze casussen ontving de jongere een (voorwaardelijke) werkstraf en/of een verplichte maatregel hulp en steun (jeugdreclassering).

#### Absoluut schoolverzuim

Bij het ontbreken van een schoolinschrijving wordt automatisch een melding absoluut verzuim aangemaakt. In het verslagjaar ging het om 39 werkprocessen. Dit type verzuim heeft vaak een administratieve oorzaak, gelegen in een vertraging in het proces van een schoolinschrijving. Het overgrote deel van de kinderen volgden in de praktijk onderwijs aan een erkende school. Dit in afwachting van een definitieve inschrijving. In acht situaties was er daadwerkelijk sprake van absoluut verzuim volgens de wettelijke norm. Ook hier scoort Dalfsen in 2019 onder de landelijke norm. Namelijk 1,7 absoluut verzuimers per 1.000 leerlingen ten opzichte van 2,4 landelijk. In twee situaties volgde een vrijstelling op lichamelijk en psychische gronden.

#### Luxe verzuim

Ten opzichte van het voorgaande schooljaar is in het verslagjaar een daling te zien in het aantal werkprocessen luxe verzuim. Met de komst van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) is meer ruimte voor het geven van (eerst) een waarschuwing bij luxe verzuim tot één dag.

Schooljaar	2017-2018	2018-2019	2019-2020
<b>Luxe verzuim</b>	<b>6</b>	<b>14</b>	<b>6</b>
Waarschuwing	0	11	3
Proces-verbaal	6	3	2
Onterecht	-	-	1

Tabel 3: uitstroom werkprocessen luxe verzuim.

### 4. Doorstroomacties

De overstap van het voortgezet onderwijs naar het mbo is een risicomoment voor schooluitval. Door het aanmaken van een digitaal doorstroomdossier (Intergrif) worden

leerlingen zowel door het onderwijs als gemeenten actief gevolgd. Risicoleerlingen, vorig jaar 16 en dit verslagjaar acht personen, komen op deze wijze vroegtijdig in beeld. Ze worden actief benaderd. Waar gewenst werden zij ondersteund door leerplicht en hun partners. Ook is in samenwerking met het onderwijs en RMC aandacht voor studenten die tussentijds overstappen binnen het mbo. Dit alles met het doel voortijdig schoolverlaten te voorkomen.

## 5. Vrijstellingen

In de Leerplichtwet staat omschreven wanneer een jongere de school niet kan of hoeft te bezoeken. Er zijn grofweg drie categorieën vrijstelling van schoolbezoek te onderscheiden.

### Vrijstelling van geregeld schoolbezoek.

Hierbij blijft de leerling wel ingeschreven staan bij de school, maar kan hij/zij tijdelijk geen (volledig) onderwijs volgen. Dit vanwege ziekte van de leerling, schorsing, plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging, vakantie (in relatie tot seizoensgebonden werk opvoeders) of andere gewichtige omstandigheden. Op een verlofaanvraag voor de duur van maximaal 10 schooldagen beslist de school-directeur. Bij meer dan 10 verlofdagen beslist de leerplicht-consulent. Om te komen tot een zorgvuldig besluit is er vaak overleg tussen de betrokken school en leerplicht-consulent.

### Vervangende leerplicht

Als een jongere vanaf 14 jaar niet geschikt is volledig dagonderwijs te volgen wordt vervangende leerplicht verleend. Deze leerplichtige staat bij een school ingeschreven en wordt toegestaan naast onderwijs ook praktijktijd te krijgen.

### Vrijstelling van de inschrijvingsplicht

Soms kunnen kinderen op lichamelijke of psychische gronden worden vrijgesteld van de leerplicht. De mogelijkheid tot vrijstelling van de inschrijvingsplicht bestaat ook als er overwegende bedenkingen zijn tegen de richting van het onderwijs. Dit op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen. Tot slot kunnen kwalificatieplichtigen van de inschrijvingsplicht worden vrijgesteld als zij op een andere wijze voldoende onderwijs genieten.

Vrijstellingsdossiers	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Schorsing	4	1	1
Verlof > 10 dagen (aanvraag)	8	4	-
Gedoogbeschikking/vrijstelling kwalificatieplicht (artikel 15)	5	1	2
Vervangende leerplicht	2	-	-
Psychische of lichamelijke gezondheid	3	4	4
School buitenland	2	3	2
Bedenkingen richting onderwijs (thuisonderwijs)	5	4	6
<b>Totaal</b>	<b>29</b>	<b>17</b>	<b>14</b>

Tabel 4: aantal vrijstellingen geregeld van geregeld schoolbezoek en inschrijvingsplicht.

## 6. RMC voortijdig schoolverlaten (VSV)

Het behalen van een startkwalificatie draagt bij aan de toekomstperspectieven van een jongere en een goede uitgangspositie in de maatschappij. Een jongere die zijn schoolcarrière afsluit zonder startkwalificatie, een voortijdig schoolverlater, loopt daarentegen een verhoogd risico op werkloosheid en armoede. Het Regionaal Meld- en Coördinatie punt voortijdig schoolverlaten (RMC) zet dan ook stevig in op het voorkomen van voortijdig schooluitval en daarmee het vergroten van een kansrijke toekomst voor jongeren. In het verslagjaar zijn er 62 jongeren uit Dalfsen preventief begeleid door het RMC (verzuim 18+). Bijna de helft van deze jongeren (30) volgden mbo 4-onderwijs. 40 jongeren zijn teruggeleid richting onderwijs en zes behaalden alsnog een startkwalificatie. 16 jongeren zijn alsnog getypeerd als VSV'er.

44 jongeren zijn curatief begeleid door het RMC. De grootste groep van deze VSV'ers kwam uit het mbo-2 (15), gevolgd door 12 jongeren uit het mbo-4.

Bestemming VSV'ers aan het einde van het verslagjaar	
Onderwijs	6
Startkwalificatie behaald	1
Werk (>12 uur per week)	1
VSV	25
Overig	11

Tabel 5: bestemming VSV'ers.

Ondanks de inspanningen en versterkte samenwerking neemt het aantal voortijdig schoolverlaters, na jaren van daling, weer toe. Ook regionaal en landelijk is deze stijging te zien. De oorzaken hiervoor liggen in de aantrekkende arbeidsmarkt, toenemende multiproblematiek onder jongeren en een toenemend aantal verkeerde studiekeuzes. Ten opzichte van de regionale en landelijke scores kent Dalfsen relatief weinig VSV'ers. In 2019 kende Dalfsen 1,18% VSV'ers. Regionaal 1,81% en landelijk 2,02%.

## 7. Ontwikkelingen

### Meerjarenbeleidsplan 2021-2024 Regio IJssel-Vecht

Elke vier jaar wordt in de RMC-regio's in Nederland een Meerjarenbeleidsplan opgesteld. In 2021 gaat het nieuwe Meerjarenbeleidsplan in werking. De opgave voor het RMC is de afgelopen jaren verbreed. Monitoring van jongeren in een kwetsbare positie met een afstand tot de arbeidsmarkt behoort nu ook tot de RMC-taken. RMC heeft de opdracht om hiertoe een sluitend vangnet te realiseren met partijen uit onderwijs, gemeenten, zorg en arbeidsmarkt. Dit moet ervoor zorgen dat alle jongeren van 12 tot 23 jaar zonder



startkwalificatie worden ondersteund in het vinden van een duurzaam passende plek waarbij hun potentieel optimaal benut wordt.

Een belangrijk doel is een VSV'er terug te leiden naar een opleiding gericht op het alsnog behalen van een startkwalificatie. Lukt dit niet dan is het van belang andere mogelijkheden voor leren en ontwikkelen in te zetten. Hiervoor ontwikkelt het ministerie van OCW samen met partners verschillende arrangementen. Arrangementen die we kunnen benutten bij de begeleiding van deze jongeren. Denk aan de pilots praktijkleren, de uitbreiding van het aantal trajecten dat leidt tot mbo-certificaten en de aanpak basisvaardigheden.

Nederland kende in het schooljaar 2018-2019 26.894 VSV'ers. De opdracht van het ministerie van OC & W is om het aantal VSV'ers verder terug te dringen tot maximaal 20.000 in 2024. Eveneens het aantal VSV'ers dat terug naar school gaat en het percentage VSV'ers dat één jaar na uitval werkt te verhogen.

Er zijn vier beleidsthema's voor de komende vier jaar geformuleerd. Aan de hand van deze thema's kan RMC-regio IJssel-Vecht de wettelijke opdracht uitvoeren, de regionale ambitie realiseren en inspelen op ontwikkelingen. De vier thema's zijn:

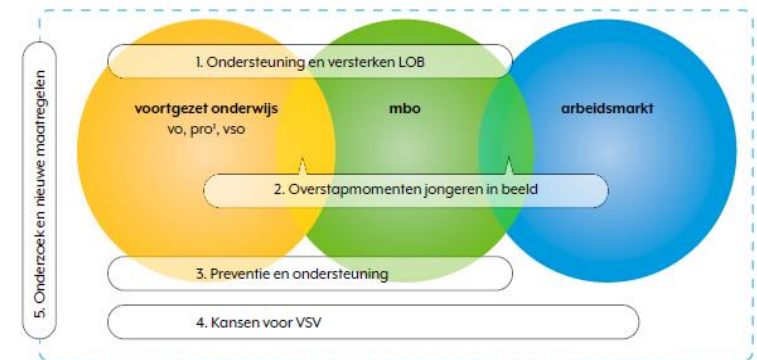
1. Integrale ondersteuning van jongeren in een kwetsbare positie.
2. Jongeren in beeld hebben en houden.
3. Jongeren duurzaam naar werk begeleiden.
4. Ruimte om flexibel te kunnen inspelen op ontwikkelingen en innovatie.

### Regionale samenwerking

Een andere ontwikkeling die kan worden vermeld is de doorontwikkeling van de werkwijze binnen de regio IJssel-Vecht. Het is goed oog te houden voor een efficiënte en effectieve uitvoering. Met de veranderde wettelijke opgave voor RMC van de monitoring en registratie van jongeren in een kwetsbare positie is een eenduidige registratie en actuele management informatie nog meer van belang. Dit om te kunnen inspelen op ontwikkelingen en beleid voor deze doelgroep. Dit betekent onder andere een extra beroep op administratieve taken. Het bundelen van administratieve taken en applicatiebeheer is onderdeel van de samenwerking en biedt een oplossing voor het opvangen van de extra administratieve taken.

### Vervolgaanpak VSV 2020-2024

Gemeenten en scholen in een RMC-regio hebben de wettelijke taak om elke vier jaar een regionaal programma op te stellen en uit te voeren in de aanpak van VSV van jongeren tussen de 12 en 23 jaar. Een nieuw programma is onlangs vastgesteld. Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid willen we ons inzetten om zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie te laten behalen. En hen de best mogelijke kansen bieden om hun volwassen leven goed te kunnen starten en hun plek in de maatschappij te vinden. Het uitgangspunt is dat het belang van de jongere altijd centraal staat. Daarvoor is het nodig om nét iets verder te kijken dan de grenzen van de eigen organisatie en wettelijke verantwoordelijkheid. Met het doel het aantal VSV'ers te verlagen, zetten we ons de komende vier jaar in op de volgende vijf thema's. Samen met onze samenwerkingspartners in het onderwijs, sociaal domein en arbeidsmarkt.



### Verbinding zorg en onderwijs

Er is veel aandacht voor landelijke maatregelen om zorg en onderwijs beter met elkaar te verbinden. Inclusief de aanpak van de thuiszittersproblematiek en de wens naar inclusiever onderwijs. Zo is er ruimte voor meer maatwerk binnen onderwijszorgarrangementen. Eveneens ligt er een wetsvoorstel om het onderwijskundig perspectief mee te nemen bij vrijstelling van de leerplicht (op lichamelijke/psychische gronden). Er volgt ook nog een wetsvoorstel voor een doorbraakaanpak onderwijs en jeugdhulp in de regio en voor een heldere rol van samenwerkingsverbanden bij verzuim. Tot slot is na een evaluatie een verbeteragenda voor passend onderwijs ontwikkeld. 25 voorstellen om een nieuwe weg in te slaan met passend onderwijs. Het doel is dat alle kinderen onderwijs en zorg krijgen die aansluit op hun behoeften op een plek waar zij zich veilig voelen en zich kunnen ontwikkelen.

### Kinderen en jongeren de beste kansen bieden

Samen met onze partners hopen we door te gaan op de ingeslagen weg, de winst te behouden en uit te breiden. Graag willen wij iedereen bedanken voor de zorg, de kansen en aandacht voor onze jongeren en de behaalde resultaten.

